

Friskolornas riksförbunds yttrande över delbetänkandet Informationsförsörjning på skolorområdet – Skolverkets ansvar (SOU 2023:21)

Förbundet har getts möjlighet att lämna synpunkter på ovanstående delbetänkande och vill lämna följande yttrande.

Sammanfattning

Förbundet tillstyrker huvudförslaget i delbetänkandet, nämligen att Skolverket blir ansvarig myndighet för uppgifter för informationsförsörjningen inom skolväsendet.

Samtidigt konstaterar förbundet att den tillfälliga lösning som skett genom en sekretessbrytande bestämmelse i 24 kap. 8a § offentlighets- och sekretesslagen, fungerat väl och lika gärna kunnat permanentas. Förbundet ser dock att informationsförsörjningen på skolorområdet kan komma att omfatta fler uppgifter än innan SCB:s förändrade rättstillämpning, vilket kan innebära att Skolverket är mer lämpad att vara ansvarig för informationsförsörjning inom sitt verksamhetsområde, i stället för SCB.

Förbundet avstyrker/har synpunkter på följande förslag och bedömningar:

Förbundet anser att den föreslagna bestämmelsen om att Skolverket ska bedriva uppdragsverksamhet för andra myndigheter och får göra det för andra organisationer behöver ändras. Även fristående huvudmän bör få samma ställning som andra myndigheter i detta avseende, avsnitt 6.5 Omfattningen av Skolverkets uppdragsverksamhet.

Förbundet anser att det finns behov av en ny sekretessbestämmelse till skydd för uppgifter om enskilda ekonomiska förhållanden, avsnitt 9.4 Skydd för enskilda ekonomiska förhållanden.

Allmänna synpunkter

I avsnitt 15 har utredningen visat på vilka uppgifter som idag samlas in på skolområdet, samt i avsnitt 15.17 vilka uppgifter som eventuellt kan komma att behöva samlas in framöver. Förbundet vill här framhålla vikten av att uppgiftsinsamling i några fall verkligen kommer till stånd. Det handlar om ett nationellt frånvaroregister – där vissa samordnings- och sekretessfrågor dock måste lösas – samt ett register över förskoleenheter vilket också saknas idag.

Synpunkter på förslagen i den ordning som de rubricerats i betänkandet

4.3 Skolverket ska ansvara för informationsförsörjningen inom sitt verksamhetsområde

Förslag: Skolverket ska ansvara för informationsförsörjningen inom sitt verksamhetsområde. Det ska framgå av myndighetens instruktion.

Förbundet tillstyrker förslaget.

6.4 Skolverket bör bedriva uppdragsverksamhet

Bedömning: Om vårt förslag genomförs, bör Skolverket bedriva uppdragsverksamhet.

Förbundet delar bedömningen.

Utredningen skriver följande: "SCB har, som framgår ovan, en relativt omfattande uppdragsverksamhet på skolområdet. Den tillfälliga sekretessbrytande bestämmelsen i 24 kap. 8 a § OSL gör det möjligt för SCB att utan hinder av statistiksekretessen lämna ut uppgift om en enskild huvudman som en kommun behöver för resursfördelning. När den sekretessbrytande bestämmelsen upphör att gälla kommer SCB inte kunna utföra uppdrag som går ut på att ta fram information där en enskild huvudman eller dennes förskole- eller skolenheter går att identifiera. Det kommer därmed saknas förutsättningar för SCB att bedriva stora delar av sin uppdragsverksamhet på skolområdet."

Förbundet anser att det därför är lämpligt att Skolverket tar över den uppdragsverksamhet som SCB har idag. Då blir det också tydligt att SCB:s statistiksekretess inte drabbar Skolverkets "kunder", eftersom syftet med Skolverkets insamling av uppgifter inte enbart rör statistik. Här finns också en viktig frågeställning som handlar om skillnaden mellan att ha uppdragsverksamhet och uppgiftsskyldighet. Uppgiftsskyldigheten avser att lämna ut handlingar och uppgifter enligt Offentlighets- och sekretesslagens bestämmelser. Men utlämnandet av handlingar enligt offentlighetsprincipen är trots allt begränsat och de som önskar sammanställningar och datakörningar av uppgifter, exempelvis kommuner som vill ha underlag för resursfördelning, kommer kanske inte att få rätt till det utifrån offentlighetsprincipen.

Därför bedömer förbundet att det är att föredra att Skolverket ska bedriva uppdragsverksamhet. Det innebär också att Skolverket kan ta ut avgift för uppdragsverksamheten för att täcka de kostnader som uppstår.

6.5 Omfattningen av Skolverkets uppdragsverksamhet

Förslag: Skolverket ska utföra uppdrag åt andra myndigheter inom ramen för sin informationsförsörjningsverksamhet, i den utsträckning myndigheten har tillgängliga resurser för det. Skolverket får ta uppdrag från andra uppdragsgivare än myndigheter inom ramen för sin statistik- och informationsförsörjningsverksamhet. Skolverket får endast utföra uppdrag som kan anses förenliga med myndighetens uppgifter och verksamhetsområde.

Förbundet tillstyrker förslaget delvis, men avstyrker i den del som gäller andra uppdragsgivare än myndigheter, där ett förtydligande krävs.

Förbundet anser att avgränsningen av omfattningen av Skolverkets uppdragsverksamhet i många avseenden är rimlig, exempelvis den sista meningen i förslaget. Det är också korrekt att flera olika myndigheter kommer att ha behov av uppdragsverksamheten och att Skolverket ska ta sådana uppdrag. Men såsom redan påpekats i texten i rubricerade avsnitt i betänkandet, finns också behov från fristående huvudmän att kunna ta del av information utifrån uppdragsverksamheten. I detta fall ges en mer begränsad rätt för dessa huvudmän, där det anges att Skolverket *får* ta sådana uppdrag, i stället för det mer tydliga ordet *ska*, som används för myndigheters rätt till information. Förbundet anser därför att det behöver tydliggöras att fristående huvudmän ska ha samma möjligheter att lämna uppdrag till Skolverket som andra myndigheter.

6.6 Skolverket ska ta ut avgifter

Förslag: Skolverket ska ta ut avgifter för uppdragsverksamheten. Skolverket ska besluta om avgifternas storlek och ska få disponera avgiftsinkomsterna.

Förbundet har inget att invända mot förslaget.

7 Nya bestämmelser om uppgiftsskyldighet

För att göra det möjligt för Skolverket att samla in de uppgifter som behövs för informationsförsörjningen på skolområdet bedömer utredningen det som nödvändigt med nya bestämmelser om uppgiftsskyldighet som bryter eventuell sekretess och tydliggör uppgiftslämnande myndigheters och andra aktörers skyldighet att lämna uppgifter till Skolverket. De undantag som finns i dag för överlämnande av uppgifter mellan myndigheter genom den så kallade generalklausulen 27 § i Offentlighets- och

sekretesslagen OSL, har kunnat användas när SCB samlat in uppgifter som sedan omfattas av statistiksekretess enligt OSL. Men generalklausulen för att överlämna uppgifter myndigheter emellan är inte tillräcklig för att tillåta sådan överföring av uppgifter till Skolverket som kommer att använda uppgifterna även för annat än just statistik. Det går inte heller att använda bestämmelsen om uppgiftsskyldighet i skollagen på det sättet, inte heller den kommer att vara tillräcklig för att Skolverket ska kunna använda uppgifter som samlas in. Därför anser utredningen att det krävs nya bestämmelser om uppgiftsskyldighet som täcker både statistiksyften och uppdragsverksamhet, samt uppgifter från både kommunala och fristående skolhuvudmän.

7.5 Behov av nya bestämmelser om uppgiftsskyldighet

Bedömning: Det finns ett behov av nya bestämmelser om uppgiftsskyldighet för att säkerställa Skolverkets tillgång till information om den skollagsreglerade verksamheten.

Förbundet instämmer i bedömningen.

Förbundet har inga synpunkter på övriga avsnitt under kap. 7.

Förbundet har inga synpunkter på kap. 8.

9 En ny sekretessbestämmelse

9.4 Skydd för enskilda ekonomiska förhållanden

Bedömning: Det finns inget behov av en ny sekretessbestämmelse till skydd för uppgifter om enskilda ekonomiska förhållanden.

Förbundet delar inte utredningens bedömning.

När SCB gjorde en ny tolkning av OSL och bedömde att uppgifter om fristående skolhuvudmän inte kunde lämnas ut för det fall att det endast fanns en fristående huvudman i en kommun, hänvisade SCB till sekretess för enskilda ekonomiska förhållanden. Det var den nya tolkningen som innebar att bland annat denna utredning kom till stånd samt att ett tidsbegränsat undantag från statistiksekretessen infördes i OSL. Varken förbundet eller olika friskolehuvudmän ser det som ett problem att just uppgifter om att en fristående skolhuvudman finns i en viss kommun lämnas ut, eller att sedvanliga uppgifter som skolhuvudmän normalt lämnar om verksamheten blir offentliga.

Utredningen framför att de eventuella ekonomiska uppgifter på enhetsnivå som kan komma att samlas in och som avser enhetens kostnader och intäkter, fortfarande kommer att ha ett skydd genom att de faller inom statistiksekretessen och därmed gäller sekretess för uppgifterna. Därför behövs ingen ny sekretessbestämmelse för dessa. När

det gäller andra uppgifter, menar utredningen, upplever inte friskolehuvudmännen problem att dessa lämnas ut. Men frågan är vad som kan räknas såsom uppgifter som kan leda till men för en enskilds ekonomiska förhållanden. Det kan handla om uppgifter som inte endast har att göra med en fristående huvudmans intäkter och kostnader, utan även undervisningskoncept, planerad utvidgning av skolverksamheten, planer på att starta nya skolverksamheter med flera uppgifter. Det är i dagsläget inte säkert att Skolverket skulle komma att samla in dessa uppgifter, men det är heller inte säkert att det inte skulle kunna ske, t.ex. i samband med granskningar av just undervisningskoncept eller liknande.

Förbundet menar därför att det, på samma sätt som när det gäller behovet av skydd för uppgifter om enskilds personliga förhållanden, bör införas en sekretessbestämmelse till skydd för enskilds ekonomiska förhållanden. På samma sätt som bestämmelsen till skydd för enskilds personliga förhållanden, bör även en bestämmelse om skydd för enskilds ekonomiska förhållanden utformas med ett omvänt skaderekvisit. En sådan bestämmelse bör finnas på plats och kunna tillämpas i Skolverket verksamhet med informationsförsörjning.

Förbundet har inga synpunkter på kap. 10.

Förbundet har inga synpunkter på tiden för ikraftträdande i kap. 11.

För Friskolornas riksförbund

Ulla Hamilton
VD

Gudrun Rendling
förbundsjurist